

Národný projekt Digitálna galéria končí, digitalizácia pokračuje

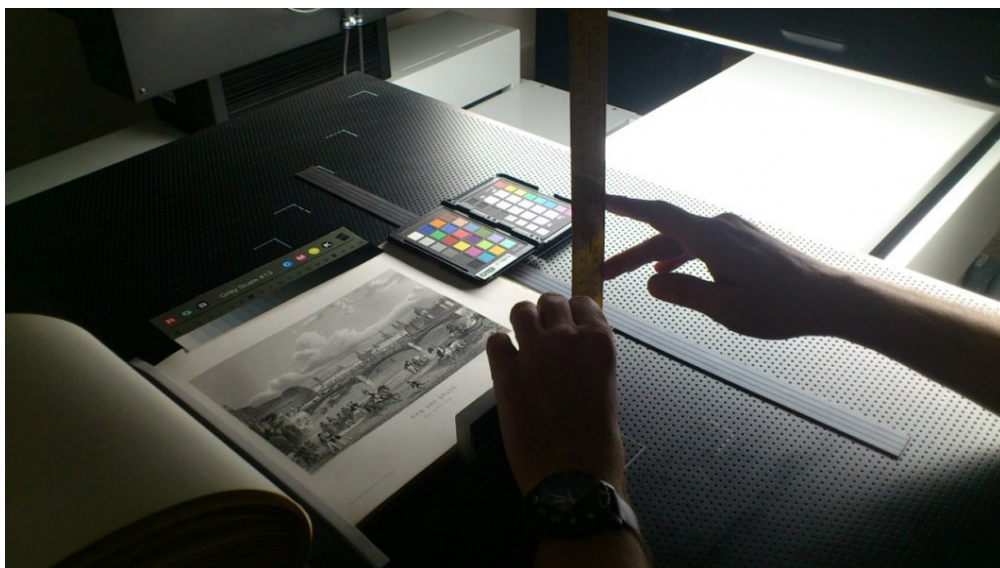
1.12.2015 - Národný projekt Digitálna galéria (kód ITMS 21120120001) bol jedným z národných projektov Operačného programu Informatizácia spoločnosti, prioritnej osi 2 „Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry“. Za necelé štyri roky sa počas jeho realizácie podarilo zdigitalizovať 101 394 zbierkových predmetov (z plánovaných 100 100) z 18 slovenských galérií, čo predstavuje 55 % objemu evidovaných slovenských galerijných zbierok. V novembri 2015 síce projekt skončil, no digitalizácia pokračuje, keďže ambíciou ostáva postupne zdigitalizovať všetky evidované zbierky slovenských galérií.

Pre SNG bol projekt prirodzeným vyústením dlhoročného úsilia kolegov, ktorí pred 10 rokmi začali budovať ISG-CEDVU (Centrálna evidencia diel výtvarného umenia), jedinečný informačný systém pre galérie, na ktorý bolo možné v roku 2012 automaticky napojiť celý projekt a doplniť ho chýbajúcim kvalitným digitálnym obsahom. Samotný projekt bol odštartovaný dňa 24. 1. 2012 podpisom Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku s Ministerstvom kultúry SR v zastúpení Úradu vlády SR a Slovenskou národnou galériou. Hlavnými cieľmi projektu boli vybudovanie špecializovaného pracoviska pre digitalizáciu výtvarného umenia – vrátane unikátneho reštaurátorského ateliéru, rozšírenie informačného systému pre správu zbierok galérií a digitalizácia podstatnej časti zbierok slovenských zbierkotvorných galérií pre propagačné, vzdelávacie, výskumné, výstavné a ochranné účely, ako i vytvorenie 12 trvalo udržateľných miest. Po ukončení projektu je možné konštatovať, že všetky spomínané ciele sa podarilo naplniť. Rozpočet projektu sa z pôvodne zazmluvnených 15 457 026,36 EUR počas realizácie znížil na konečných 13 976 008,- EUR.

Srdcom projektu digitalizácie sa stal dvojpodlažný objekt zo 16. storočia v areáli Zvolenského zámku – národná kultúrna pamiatka, ľudovo nazývaná Kapitánsky dom. Objekt bol v období september 2012 –máj 2013 zrekonštruovaný a v jeho interiéri bolo umiestnené komplexné digitalizačné pracovisko. Na prízemí vznikli priestory skenerovne a kancelária pre postproces digitálnych reprodukcí. Najrozmernejším komponentom je komora na fumigáciu zbierkových predmetov, určená na likvidáciu plesní na dielach pomocou špeciálneho plynu. Na poschodí sa nachádza novozariadené unikátne reštaurátorsko-konzervačné pracovisko vybavené najmodernejšími prístrojmi a tiež kancelárske priestory.

Logistika a preprava zbierkových predmetov predstavovala azda najnáročnejšiu časť projektu. V priebehu dvoch rokov bolo v pohybe takmer 50 tisíc zbierkových predmetov z každého kúta Slovenska. Prioritou v rámci harmonogramu bolo zdigitalizovať zbierky všetkých spolupracujúcich galérií a až následne sa plne zamerať na domáce zbierky SNG. Viaceré galérie odporučili na digitalizáciu väčšiu časť svojej zbierky, čo ale znamenalo, že s ňou v danom období nemohli vôbec pracovať a čomu museli podriaďiť i svoje výstavné plány, často aj dva roky dopredu.

Digitalizácia sa začala v lete 2012 na zakúpených troch veľkorozmerných skeneroch. V roku 2013 sa k internej digitalizácii pridala externá digitalizácia cez dodávateľa, ktorý zabezpečoval digitalizáciu in situ v jednotlivých galériách – najmä obrazy náročnejšie na transport. SNG digitalizovala vo vlastnej réžii necelých 70 % a externý dodávateľ niečo cez 30 % z celkového objemu. Vďaka zakúpeným technológiám bolo možné zaznamenať vysokú mieru detailu a povrchu výtvarného diela v rovnomernej intenzite osvetlenia a ostrosti a vyhotoviť tak vysoko kvalitné digitálne snímky v mierke 1:1. Tieto technológie zároveň priblížili Slovenskú národnú galériu štandardu vybavenia moderných múzeí vo svete.

Digitalizácia predstavuje oveľa viac, ako len technické zachytenie textu alebo obrazu z analógového zdroja. Je to komplexný sled krokov a činností, pričom každý z nich vplýva a vymedzuje vernosť a kvalitu výslednej digitálnej reprodukcie. Využitie digitálnych reprodukcí je mnohostranné: v oblasti výstavných aktivít či v rámci vzdelávacích aktivít galérií budú digitálne reprodukcie využité pri projektoch, ako napríklad interaktívne stránky pre deti alebo učebné pomôcky pre výučbu dejín umenia. Výsledky digitalizácie sú v náhľadovej podobe postupne sprístupňované širokej verejnosti či už na webstránkach samotných galérií alebo prostredníctvom služieb pre sprístupňovanie kultúrneho dedičstva (obsah digitalizácie je priebežne sprístupňovaný na Centrálnom portáli kultúrneho dedičstva Slovenska www.slovakiana.sk; okrem toho SNG už počas realizácie projektu začala priebežne dopĺňať svoje zbierky v rámci Webu umenia – online centrálného katalógu na webovej adrese www.webumenia.sk). Digitalizácia tak umožňuje zdokumentovať umelecké zbierky pre budúce generácie v tej najvernejšej možnej kópii, ktorú súčasná dostupná technológia poskytuje, a preto je mimoriadne dôležité v nej pokračovať. Pri príležitosti ukončenia projektu vychádza sprievodná 144-stranová publikácia Rituál múzea v digitálnom veku s textami venujúcimi sa súčasnej problematike digitalizácie.